

Persbericht

Gemeentelijke zorg voor schoolgebouwen kan beter Vertraging bij wegwerken achterstanden onderhoud scholen

UTRECHT- De gemeente Utrecht heeft in 2002 en 2006, samen met de schoolbesturen, Masterplannen opgesteld om het achterstallig onderhoud van de schoolgebouwen weg te werken. De Rekenkamer concludeert in haar rapport *De Masterplannen meester* dat er sindsdien diverse onderhouds- en bouwprojecten zijn uitgevoerd, maar dat de uitvoering van de Masterplannen niet op schema ligt. Het benodigde budget is onderschat; de gemeenteraad heeft het budget flink opgehoogd in de loop der jaren. De Rekenkamer constateert dat een voortvarende uitvoering van de Masterplannen is belemmerd, door tekortkomingen in de voorbereiding van de plannen en onvolkomenheden in de werkwijze van de gemeente.

Zorg voor huisvesting van scholen

De gemeente Utrecht heeft de wettelijke taak om voor huisvesting voor de scholen in Utrecht te zorgen. Dit geldt voor het Primair Onderwijs (PO) en voor het Voortgezet Onderwijs (VO). In 2002 is door de gemeente, in samenwerking met de schoolbesturen, het Masterplan VO opgesteld, om in de periode 2003-2010 het achterstallig onderhoud bij zestien scholen weg te werken (budget: EUR 64,2 miljoen). Voor het PO is in 2006 een Masterplan opgesteld voor ruim honderd scholen (2007-2014; budget: EUR 122,6 miljoen). Het doel van de gemeente was om met deze meerjarenplanning beter grip te krijgen op de onderhouds- en bouwopgave, maar ook om bijvoorbeeld de uitstroom van leerlingen naar randgemeenten terug te dringen ('witte vlucht') en om het onderwijsaanbod in Utrecht te beïnvloeden.

Uitvoering Masterplannen

De Rekenkamer constateert dat de gemeente heeft overschat wat zij met de Masterplannen kon bereiken. In de praktijk heeft de gemeente bijvoorbeeld weinig invloed kunnen uitoefenen op de leerlingstromen (zoals 'witte vlucht'). Wel zijn inmiddels enkele tientallen schoolgebouwen opgeknapt, aangepast of gebouwd. Terugkijkend op de uitvoering van de Masterplannen stelt de Rekenkamer vast dat veel projecten anders zijn uitgevoerd dan in de Masterplannen was voorgenomen. Bijvoorbeeld: renovatie van het Gerrit Rietveld College werd nieuwbouw (met de financiële gevolgen van dien). De uitvoering van het Masterplan VO duurt drie jaar langer dan was gepland en ook het Masterplan PO heeft inmiddels flinke vertraging opgelopen. Het grootste deel van de ruim honderd PO-projecten moet in de komende vier jaar nog worden gerealiseerd (2011-2014). Ernstige vertraging doet zich bijvoorbeeld voor bij de Kinderclusters Overvecht.

Het door de gemeenteraad beschikbaar gestelde budget voor de Masterplannen is in de loop der jaren fors toegenomen, voor het VO met EUR 30,9 miljoen (+48%) en voor het PO met EUR 92,5 miljoen (+75%). Dit is bijvoorbeeld veroorzaakt door hogere bouwkosten als gevolg van nieuwe doelen (zoals 'verbeteren binnenklimaat'), tijdelijke huisvesting van scholen en toevoeging van nieuwe onderhouds- en bouwprojecten aan de Masterplannen.

Tekortkomingen in de voorbereiding en uitvoering van de Masterplannen

De Rekenkamer constateert dat de vertraging, de moeizame procesvoortgang en de wijzigingen in de plannen deels zijn toe te schrijven aan tekortkomingen in de voorbereiding en uitvoering van de Masterplannen. De gemeente had bij aanvang niet goed in beeld welke aanpassingen aan de schoolgebouwen nodig waren, waardoor de gemeente niet doelgericht te werk kon gaan bij het verbeteren van de schoolgebouwen. Daarnaast ging er veel tijd en energie zitten in de onderhandelingen met de schoolbesturen, onder andere over de financiering van de projecten. Verder leek de gemeente bij ieder project opnieuw het wiel te moeten uitvinden: de gemeentelijke projectleiders toetsten de bouwplannen niet gestructureerd en zij maakten vooraf onvoldoende een inschatting van de mogelijke problemen en oplossingen voor het bouwproject (een risicoanalyse).

Maatregelen

Het college van B&W heeft in 2010 een 'versnellingsoperatie' in gang gezet voor de PO-projecten. Het trof maatregelen om sneller en beter te kunnen werken, bijvoorbeeld door betere afstemming van de gemeentelijke procedures en stappenplannen te maken. Het college denkt met de versnelling ook financieel voordeel te kunnen behalen, vanwege het gunstige klimaat voor opdrachtgevers van renovatie- en bouwprojecten. De resultaten van de versnelling zijn nog niet zichtbaar.

De Rekenkamer doet aanbevelingen om de zorgplicht van de gemeente voor huisvesting voor scholen te verbeteren en te voorkomen dat er opnieuw achterstallig onderhoud ontstaat in de toekomst. Het college van B&W deelt de conclusies op hoofdlijnen en doet in zijn reactie op het rekenkamerrapport diverse concrete toezeggingen. Een belangrijke toezegging is bijvoorbeeld dat het voortaan per project een risicoanalyse zal uitvoeren.

De Rekenkamer licht haar aanbevelingen toe op de raadsinformatieavond van 19 april 2011.

Utrecht, 14 april 2011